

FIATAL KUTATÓK AKADÉMIAJA

Beszámoló a Fialat Kutatók Akadémiája 2019 májusa és 2020 áprilisa között végzett munkájáról

A Fialat Kutatók Akadémiája (továbbiakban FKA), mint a MTA közfeladataival összhangban működő polgári jogi társaság a MTA Elnöksége és Közgyűlése jóváhagyó támogatása mellett, a Lovász László Elnök Úr által 2018. májusában létrehozott Fialat Kutatók Eseti Bizottság előkészítő munkáját követően, 2019. május 7-én alakult meg, 24 alapító tag bevonásával. Célja, hogy a tudományos osztályokkal és a MTA testületeivel szorosan együttműködve részt vegyen a MTA tudományos tevékenységében, valamint itthon és külföldön képviselje a fiatal kutatók közösségét. Tevékenységével elő kívánja segíteni a fiatal kutatók szakmai fejlődését, valamint a kutatók és a társadalom közötti kapcsolat erősítését.

A beszámolási időszakban elért eredmények

1. A FKA működési rendjének kialakítása

A FKA legfontosabb célja a beszámolási időszakban a FKA ügyrendjének és működési kereteinek kialakítása, illetve a MTA egyes testületeivel, osztályaival történő szorosabb munkakapcsolat kialakítása, és a FKA céljainak megismertetése a MTA egyes testületeivel és a köztestülettel. Ennek érdekében a FKA tagjai bemutatkozó előadást tartottak a MTA 11 osztályán, a hivatalos osztályülések keretében.

A FKA elnöksége felkérte a hazai tudományos élet és közélet elismert képviselőit, hogy egy formális tanácsadó testület formájában segítsék a FKA munkáját. A felkéréseket elfogadó személyekből megalakult a FKA Tanácsadó Testülete: <https://mta.hu/fka/tanacsado-testulet-110224>

A tanácsadó testület mandátuma három évre szól, a tagok újraválaszthatók megbízatásuk lejártá után.

A vezetőség a társelnökök irányításával elkezdte a FKA ügyrendjének részletes kialakítását.

2. A tagválasztás szervezeti és működési kereteinek kialakítása

2020. január 6-án elindult a tagválasztási folyamat, melynek eredményeként 2020-ban 12 új taggal bővült a FKA. A tagválasztás az alapszabálynak megfelelően 3 körből állt: i) köztestületi tagok jelentkezése nyílt felhívás alapján, ii) a 45 év alatti köztestületi tagok osztályonkénti szavazása az osztályukból általuk preferált jelentkezőkre, iii) a legtöbb szavazatot gyűjtő jelöltek közül a FKA erre a célra alakult bizottsága választotta ki azt a 12 főt, aki taggá válhatott.

FIATAL KUTATÓK AKADÉMIAJA

Részletek a tagválasztási folyamatról: <https://mta.hu/aktualis-palyazati-kiirasok/nyilt-palyazati-felhivas-a-fiatal-kutatok-akademiaja-tagsagra-2020-110235>

A FKA Tagválasztási Bizottsága 2020. március 30-án ülésezett; a bizottság egyhangú határozatának értelmében 12 fő nyert FKA tagságot a 2020-2025-ös periódusra: <https://mta.hu/fka/12-uj-tag-a-fiatal-kutatok-akademiajan-110567>

3. A FKA által szervezett rendezvények, illetve rendezvények a FKA részvételével

- **3. Fiatal Kutatók Fóruma.** A fórum témája a fiatal kutatók hazai karriertámogatása – pályázati rendszerek és ösztöndíjak jelentősége a kutatói életpályán volt.
Időpont: 2019. május 8. 10:30-12:30, Helyszín: a MTA Székházának Nagyterme
Részletek: <https://mta.hu/fka/iii-fiatal-kutatok-foruma-az-mta-191-kozgyulesenek-kereteben-2019-majus-109535>
- Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya által szervezett **Kutató nők a kémiában c.** rendezvényen Bálint Erika képviselte a FKA-t.
Időpont: 2019. május 22. 13:00-16:00, Helyszín: Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Részletek: http://nokatud.hu/esemenyek/kutato-nok-a-kemiaban/?fbclid=IwAR0WfDiRgz0aaXZbThqZB72hAjxO74LUU2aT9ihaE-NXOThlPiQ692c_zZs
- Egyeztető **megbeszélés tudományos újságírókkal** a tudománykommunikáció hatékonyabbá tételének érdekében, a fiatal kutatók ebbe történő bevonásáról, és közös programok szervezéséről.
Időpont: 2019. szeptember 6., Helyszín: ELTE TTK Lágymányosi Campus
- **Neumann Eszter előadást** tartott a családok kutatók helyzetéről a **Magyar Szociológiai Társaság konferenciáján** az akadémiai karrier és esélyegyenlőség szekcióban. Az előadás alapját a 2018-as felmérés eredményei adták.
Időpont: 2019. október 24–26., Helyszín: Kodolányi János Egyetem
Részletek: http://szociologia.hu/mszt_vandorgyules_a_munka_a_xxi_szazadban_2019_kodolanyi/
- Egyeztető **megbeszélés társadalomkutatókkal** a 2018-as, a fiatal kutatókkal kapcsolatos felmérés folytatásának lehetőségeiről, formáiról.
Időpont: 2019. november 4., Helyszín: ELTE TTK Lágymányosi Campus
- 2019-es **Magyar Tudomány Ünnepe (MTÜ) rendezvényünket** „Tudománykommunikáció: eredmények közvetítése a kutatóktól a társadalomig” címmel tartottuk.
Időpont: 2019. november 11. 10:30-12:30, Helyszín: a MTA Székházának Kisterme
Részletek: https://mta.hu/mtu_esemenynaptar/2019-11-11-fiatal-kutatok-akademiaja-tudomanykommunikacio-eredmenyek-kozvetitese-a-kutatoktol-a-tarsadalomig-3215?fbclid=IwAR36XABv3iqRp2BI0TUUIIDXEXla2R8vAf82ogYRTXeyvPWgnYiXIDaPSSDk

FIATAL KUTATÓK AKADÉMIAJA

- **„Rising Stars”** – Tehetséges Fiatal Ökológusok és evolúcióbíológusok bemutatkozása címmel rendeztek szakmai tanácskozást a kiemelkedő teljesítményű negyven év alatti biológus kutatóknak a Debreceni Akadémiai Bizottság (DAB) székházában a Fiatal Kutatók Akadémiájának szervezésében.
Időpont: 2019. november 28., Helyszín: Debreceni Tudományegyetem
Részletek: https://hirek.unideb.hu/hu/hir/20191206_tudomany-fiatal-csillagai
- Informális **egyeztetés a Doktoranduszok Országos Szövetségével (DOSZ)** a FKA és a DOSZ számára kölcsönösen fontos ügyekről.
Időpont: 2020. január 16., Helyszín: Skype
- A sajtó képviselői és a nagyközönség számára **Tudománykommunikációs workshop-ot tartottunk**. A rendezvény első felében fiatal kutatók tartottak előadást a klímaváltozás, a génszerkesztés, a homeopátia és a koronavírus témakörökről, a program második felében médiaszakemberek adtak tanácsokat fiatal kutatóknak a hatékony tudományos ismeretterjesztéssel kapcsolatban. Az esemény a FKA és a MTA Kommunikációs Főosztályának társszervezésében valósult meg.
Időpont: 2020. február 5. 10:30-14:00, Helyszín: A MTA Székházának Felolvasóterme
Részletek: <https://mta.hu/esemenynaptar/2020-02-05-tudomanykommunikacios-workshop-3439>
- A **Nők a tudományban 2020.** pécsi konferencia szervezői meghívták a FKA-t egy kerekasztal-beszélgetésre „Nők karrierlehetőségei az akadémiai szférában?” címmel. A FKA-t ezen a rendezvényen Solymosi Katalin képviselte.
Időpont: 2020. február 11., Helyszín: Pécsi Tudományegyetem Szentágotthai János Kutató Központ
Részletek: <http://www.ttk.pte.hu/wis2020>

4. A FKA által vagy a FKA részvételével a beszámolási periódusban szervezett, de elhalasztott rendezvények

A COVID-19 járvány kapcsán kialakult vészhelyzet miatt bizonytalan ideig elhalasztásra kerültek az alábbi rendezvények:

- a Szegedi Történezhallgatók Egyesületének Második Konferenciája keretében **’A fiatal kutatók helyzete a tudományos pályán’** című kerekasztal-beszélgetés’, melyen 2020. április 6-án 18:00 órai kezdettel a SZAB Székházban Máté Ágnes képviselte volna a FKA-t.
Részletek: <https://www.facebook.com/events/szegedi-akad%C3%A9miai-bizotts%C3%A1gsz%C3%A9kh%C3%A1za/szegedi-t%C3%B6rt%C3%A9n%C3%A9szhallgat%C3%B3kegyes%C3%BClet%C3%A9nek-m%C3%A1sodik-konferenci%C3%A1ja/1269274243255260/>
és <https://www.facebook.com/events/852190855219594/>
- A két szervezet között zajlott 2020 januári egyeztetést követően a Doktoranduszok Országos Szövetsége felkérte a FKA-t, hogy küldjön képviselőt a **XXIII. Tavasz Szél** multidiszciplináris konferenciára. A járványügyi veszélyhelyzetre való tekintettel a konferencia ősre halasztódik.

FIATAL KUTATÓK AKADÉMIÁJA

Részletek: <http://dosz.hu/rendezvenyek/tavaszi-szel-konferencia-2020-2020-05-01>

- **4. Fialat Kutatók Fóruma.** A fórum témája a MTA Doktora cím megszerzésére történő felkészülés, a címmel kapcsolatos követelmények és az eljárásrend áttekintése lett volna a MTA Doktori Tanácsa képviselőinek tájékoztatása alapján, illetve fiatal kutatók szemszögéből is. Meghívott előadók és visszaigazolt előadások:
 - *Az élettudományi és természettudományi tudományterületek jellemzői* (Prof. Kovács L. Gábor, a MTA Doktori Tanácsának elnöke),
 - *A társadalomtudományi tudományterületek jellemzői* (Prof. Benkő Elek, a MTA Doktori Tanács társelnöke),
 - *A MTA Doktora pályázatok eljárásrendje* (Dr. Rózsa Andrea, a MTA Doktori Tanács Titkársága főosztályvezető-helyettese és Dr. Kozári Mónika, a MTA Doktori Tanács Titkársága szakmai tanácsadója és tudományterületi szakreferense),
 - *A MTA Doktora cím szerepe az egyetemi tanárrá válás folyamatában* (Prof. Kiss L. László, a Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Főigazgatója, a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság tagja),
 - *A MTA Doktora cím megszerzésére való felkészülés tapasztalata* (Dr. Kubinyi Enikő, ELTE Etológia Tanszék, a Fialat Kutatók Akadémiájának tagja)
 - Tervezünk még meghívni előadót 'a Magyar Tudományos Akadémia doktora cím megszerzésére irányuló kérelem benyújtásához szükséges értekezés megírásának támogatására 14 év alatti gyermeket nevelő kutatóknak, valamint kiskorú gyermeket egyedül nevelő kutatók számára' elnevezésű pályázattal kapcsolatban.A fórumot 2020. május 6-án 10:00-12:30 között terveztük megtartani a MTA Székházának Dísztermében.
A járványügyi helyzetre való tekintettel a fórumot 2020 őszén, az MTÜ programsorozat keretében tervezzük megtartani, változatlan programmal.
- A FKA 2020-as **Taggyűlését** május 7-re terveztük a MTA Székházába, 9:30 órai kezdéssel. A lehetőségek áttekintése után a virtuális taggyűlés lehetőségét egyelőre elvetettük; 2020 őszén tervezzük taggyűlést személyes jelenlét mellett.

5. A FKA szerepvállalása a World Science Forumon (WSF) és a hozzá kapcsolódó szatellit rendezvényeken

A WSF-ot 2019. november 19-20-án megelőzte a Global Young Academy és az Interacademy Partnership szervezésében létrejött **Science Leadership Workshop**, melyen a FKA részéről illetve felkérésére 9 fő vett részt.

Részletek: <https://www.flickr.com/photos/mtasajto/sets/72157711845407926/>

A **WSF**-on a FKA szervezésében minden szekcióban végzett egy fiatal kutató riportéri munkát, melynek keretében a szekciót követően egy rövid dokumentumban a jelentéstevő összefoglalta a szekcióban elhangzottakat, és az így bevont kutatók a WSF teljes programján ingyenesen részt vehettek.

FIATAL KUTATÓK AKADÉMIÁJA

A WSF-en 2019. november 20-án hivatalosan is elfogadták a tagság körében korábban köröztetett *Declaration on the Core Values of Young Academies* dokumentumot, amely lefekteti a fiatal akadémiák működésének alapelveit. Erről a Facebook oldalunkon is tudósítottunk.

Részletek: <https://globalyoungacademy.net/declaration-on-the-guiding-principles-of-young-academies>/<https://www.flickr.com/photos/mtasajto/sets/72157711937077262/>

6. PhD honosítással kapcsolatos kezdeményezések

A FKA kérelmet nyújtott be Bódis József Tudás- és innováció-menedzsmentért felelős államtitkárhoz annak érdekében, hogy a PhD fokozatok elismertetését egyszerűsítsék, és hogy az OECD országokban szerzett PhD fokozatot ne kelljen honosítani, hanem törvényileg ismerjék el ezeket. Ezzel jelentős mértékben egyszerűsödne a külföldről hazaérkező vagy külföldi, de hazánkban munkát vállalni akaró kutatók alkalmazása. A minisztérium válaszából kiderült, hogy elsősorban a külföldön szerzett, BA-ra épülő doktori fokozatok honosíthatóvá tételében tudnánk együttműködni.

2020. április 7-én Dr. Palkovics László innovációs és technológiai miniszter online sajtótájékoztatóján bejelentette, hogy a Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként mentesítik a nyelvvizsga kötelezettség alól azt a 75 ezer diákot, akinek már csak ez a feltétel hiányzik a diploma megszerzéséhez. Ennek kapcsán a FKA úgy döntött, hogy újra levélben kéri a minisztériumot, hogy a külföldön szerzett doktori fokozatok honosításának eltörlésével is segítse a magasan képzett szakemberek elhelyezkedését a munkaerő piacon. A levelet 2020. április 23-án küldtük el a minisztériumnak, beszámolóink lezárásáig nem kaptunk választ.

7. Publikációk

Fiatal kutatók Magyarországon - felmérés a 45 év alatti kutatók helyzetéről címmel 2018 szeptemberében kutatási jelentést nyújtottunk be a MTA-nak a 2018-as felmérésünk eredményeiről. A jelentés rövidített változatát 2019-ben a *Magyar Tudomány* folyóiratban is publikáltuk (Alpár et al, 2019. *Magyar Tudomány* 180(7): 1064–1077, DOI: 10.1556/2065.180.2019.7.13)

Cikk: https://mersz.hu/mod/object.php?objazonosito=matud_f25927_i1

Teljes kutatási jelentés:

https://mta.hu/data/dokumentumok/fiatal_kutato_khelyzete_felmeres_eredmeny.pdf

Világunk megismerése fontosabb, mint az innováció címmel A *Magyar Tudomány*ban jelentettünk meg egy vélemény cikket kiemelve az alap kutatások fontosságát. (Páll-Gergely et al. 2019. *Magyar Tudomány* 180(6): 926-929.)

Részletek: https://mersz.hu/mod/object.php?objazonosito=matud_f23900_i1

FIATAL KUTATÓK AKADÉMIAJA

Magyarországi kutatási pályázatok és ösztöndíjak fiatal kutatói szemmel. Általános irányelvek és ajánlások a Fialat Kutatók Akadémiájától címmel kéziratot nyújtottunk be 2020 februárjában a *Magyar Tudomány* folyóiratnak. A kézirat szerepét tekintve egy **általános irányelveket és ajánlásokat megfogalmazó referencia dokumentum (“white paper”)** a **hazai pályázatok kiírói számára**, amelyben a fiatal kutatók szemszögéből ideális pályázati kiírást, elbírálási folyamatot és teljesítési feltételeket vesszük sorra (Alpár et al. 2020).

Részletek: https://mersz.hu/dokumentum/matud_829

8. Egyéb tevékenységek és eredmények

2019. június 7-én a FKA honlapján keresztül nyilvánosságra hoztuk A Fialat Kutatók Akadémiájának állásfoglalását a fiatal kutatók helyzetének és a kutatóintézet-hálózat átalakításának kérdéseiben.

Részletek:

<https://mta.hu/fka/a-fiatal-kutatok-akademiajanak-allasfoglalasa-a-fiatal-kutatok-helyzetenek-es-a-kutatointezet-halozat-atalakitasanak-kerdesekben-109800> és

<https://mta.hu/data/dokumentumok/FKA/A%20Fialat%20Kutatok%20Akademiajanak%20allasfoglalasa%202019.06.07.pdf>

2020 februárjában a MTA kommunikációs főosztályának munkatársai **interjút készítettek a FKA társelnökeivel** a MTA honlapja számára a FKA céljairól, korábbi tevékenységéről és további terveiről. Teljes szöveg: https://mta.hu/mta_hirei/kepvisolet-kapcsolatok-kommunikacio-egyev-es-a-fiatal-kutatok-akademiaja-110678

2020 márciusában a FKA vezetősége tárgyalásokat kezdeményezett a MTA Elnökével a FKA és a MTA viszonyának szorosabbá tételéről, **a két szervezet közötti írásbeli együttműködési megállapodás** elkészítéséről.

A beszámolási időszakban a FKA **Facebook oldalát** Solymosi Katalin és Kubinyi Enikő kezelték. Az oldalon keresztül a FKA rendszeresen osztott meg hazai tudományos eseményekről szóló beszámolókat, fiatal kutatók számára kiírt pályázati felhívásokat, a fiatal kutatók élethelyzetét és az akadémiai szféra egyes aspektusait elemző nemzetközi cikkeket, a Young Academy of Europe és a Global Young Academy partner szervezeteink által készített kérdőíveket és elemzéseket, illetve egyéb szakmai híreket és információkat. Oldalunknak jelenleg több, mint 400 követője van; a beszámolási időszak végére bejegyzéseink átlagosan több száz, esetenként 4000-nél is több **emberhez is eljutnak**.

2020 februárjában a **Young Academy of Europe tagjává választotta** Solymosi Katalin FKA vezetőségi tagot.

A FKA 2019/2020-as vezetőségének mandátuma 2020. április 30-án lejárt. Az **új vezetőség megválasztása** 2020. április 29-30-án elektronikus anonim szavazás keretében zajlott. A 2020/2021-es periódusra a FKA eddigi vezetését újraválasztotta a tagság (társelnökök: Török Péter, Dékány Éva; vezetőségi tagok: Alpár Donát, Máté Ágnes, Novák-Gselmann Eszter, Solymosi Katalin, Toldi Gergely).

FIATAL KUTATÓK AKADÉMIAJA

Fiatal kutatók nehézségei a járványügyi helyzetben címmel elkészítettünk egy nyilatkozatot, melyben a hazai döntéshozók figyelmét kívánjuk felhívni a fiatal kutatók jelenlegi helyzetére.

<https://mta.hu/fka/fiatal-kutatok-nehezsegei-a-jarvanyugyi-veszelyhelyzetben-110623>

Beyond boundaries címmel a Global Young Academy elkészített egy a járványügyi helyzettel kapcsolatos ajánlás csomagot a kormányok, a társadalom tagjai és a tudósok számára.

<https://globalyoungacademy.net/wp-content/uploads/2020/04/GYA-COVID19-Position-Statement-26.03.2020-2.pdf>

A FKA elkészítette és honlapján publikálta ennek egy rövidített magyar nyelvű változatát **Határokon átívelően: Fiatal kutatók és a Global Young Academy globális üzenete a COVID-19-ről** címmel, és a cikkhez kapcsolódó infografikát is (melyet a Global Young Academy honlapján publikáltunk).

<https://mta.hu/fka/hatarokon-ativeloen-fiatal-kutatok-es-a-global-young-academy-globalis-uzenete-a-covid-19-rol-110622>

Kelt Budapesten, 2020 június 26-án.

Dékány Éva és Török Péter

a FKA társelnökei